

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članek vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge evropske države 8 K. Če član sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se deponira do odpovedi. — Učije „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala znamenja“ stane beseda 5 vin. Parte in zakvale vsake pettivrste 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so pošiljane proste.

Pristopajmo k družbi sv. Mohorja!

Čas, v katerem požrtvovalni poverjeniki vabijo Slovence in Slovenke, da pristopijo k Družbi sv. Mohorja bodisi kot stari, bodisi kot novi člani, se bliža svojemu koncu. Kmalu bodo poverjeniki zaprli nabiralne knjige in odposlali nabrani denar v Celovec. Za to smatramo za svoje časnikarsko dolžnost, da tudi mi rečemo spodbudno besedo za naročevanje Mohorjevih knjig.

Mohorjeve knjige so, kakor vsako človeško delo sedaj vzorne, sedaj manj ali bolj dobre, kakoršni so pač Družbi vposani spisi manj ali bolj dobri. Nekaterim ugajajo te knjige bolj, drugim druge, nekaterim to leto vse, drugim nobene. A tudi najboljša uredništvo ne more ugoditi z enoletnim knjižnim darom kar vsem čitateljem. Kdor je pameten in razsoden, tudi to uvidi in se ravna po tem. Kajti neovrženo je, da stori Družba sv. Mohorja vsako leto veliko za splošno ljudsko omiko, da je v tem oziru dosedaj doprinesla že velikansko prosvetno delo in da je njeno delovanje vredno podpore vsakega le količkaj zavednega Slovenca in zavedne Slovenke. Delovanje Družbe sv. Mohorja za krščansko prosveto in omiko med slovenskim ljudstvom je tako zaslužno, da bo ostalo za vekomaj z zlatimi črkami zabeleženo v knjigi naše zgodovine. Vsled tega je Družba sv. Mohorja zares naš ponos, s katerim se opravičeno lahko ponasamo pred vsemi drugimi narodi. Njena razširjenost med našim ljudstvom je najglasnejša priča, da smo Slovenci sposobni za prosvetno delo in da to delo tudi dosledno in uzorno opravljamo.

V Avstriji je menda samo še češki narod, kjer

bi se med širokimi množicami ljudstva toliko in tako rado čitalo, kakor med našim slovenskim ljudstvom. Drugi narodi imajo več zabavnih, leposlovnih, poučnih, znanstvenih knjig in proizvodov kakor mi, toda ti ostanejo skoraj brez izjeme samo v višjih ljudskih plasteh. Duševno delo slovenskih pisateljev pa postaja last vsa slovenskega ljudstva, naj je obiskovalo visoke ali pa tudi samo ljudske šole. Prosveta med slovenskim narodom prodira tudi v njega najbornejše koče. In to je zraven našega versko-nravnega življenja in zraven naše gospodarske osamosvojitve naša največja moč, ki nas ohranjuje in nam daje v težkih bojih za obstoj največ odporne sile. Toda kdo je za razširitev in poglobitev plemenite krščanske in človečanske prosvete več storil kakor Družba sv. Mohorja? Ona je naša velika dobrotnica, kateri ne smemo odtegovati svoje ljubezni. Kako nehvaležno in kratkovidno je torej, ako kdo, ozlovoljen znabiti zavoljo ene ali druge knjige, ki mu ravno ne ugaja, hudobno obsoja vse njeno delo, jo napada ter ji obrača hrbet. Tako delajo le majhni ljudje, katerim je ali vsled hudobnosti ali neizobraženosti duševno obzorje postalo omejeno, kateri ne znajo zidati, ampak samo podirati.

V zaledju se sešaj govori in misli skoraj samo o vsakdanjem kruhu. Samoumevno, ker ga nimamo v obilici. Toda čeravno nas tare skrb za vsakdanji kruh, vendar ne smemo pozabiti tudi na duševno hrano. Naraščajoča mladež se ne sme vzgojevati samo z vojnimi poročili in prehranjevalnim vprašanjem, marveč njej se morajo odpirati vrata v vsa svetišča človeškega znanja. A tudi odraslim, naj so v zaledju, na bojiščih ali po bolnišnicah, je raznoliko berivo vsakdanja potreba. Izpopolnjumo

torej svoje domače knjižnice in mislimo tudi na našo duševno hrano.

Kdor postane član Družbe sv. Mohorja, zadosti s tem važni narodni nalogi, obenem pa poskrbi tudi za lastno korist. Pojdimo torej sedaj, ko je še čas, med agitatorje ter navdušujmo naše rojake in rojakinje, da v obilnem številu pristopajo k Družbi sv. Mohorja. Naj ne bo zavedne hiše, v kateri bi ne bilo njenih članov!

Ptujski okrajni zastop proti podporam.

Ptujski okrajni zastop dela pri vladi na to, da se naj na kmetih ženam in otrokom po možeh, ki so poklicani v vojno, ustavi do sedaj podeljene podpore. Utemeljuje svoje zahtevo s tem, da vsled teh podpor ženske nočejo več delati na polju in v vinogradih.

Znano nam je, da je ptujski okrajni zastop edini v celi Avstriji, ki stavi tako zahtevo. Načelnik ptujskega okrajnega zastopa g. Ornig je hotel upreči tudi štajerski deželni odbor v svoj voz ter ga povabil, da pri vladi posreduje v njegovem smislu. Toda štajerski deželni odbor je ozlovoljen odklonil Ornigovo vabilo in ga vrgel v koš, ker ni smatral za vredno in potrebno, da na ta način postopa proti ubogim ženam, katerih možje se nahajajo na bojiščih.

O celi stvari nam je treba povedati odločno besedo, da ne bodo prišle žene na kmetih v slab glas. Ko so bila pretekle dni odposlanstva vseh kmetijskih družb na Dunaju, da so se poklonila mlademu cesarskemu paru, je cesar v navdušenih besedah hvalil vstrajnost, delavnost in požrtvoval-

LISTEK.

Vojni spomini.

(Napisi Janka Holca.)

(Dalje.)

Prizjezdila sva v Ivovsko predmestje Winiki, kjer je znana tobačna tovarna. Ravno ta tovarna pa stoji bolj na holmeu in ta griček nudi kaj lep razgled naokrog po ravnini.

Postala sva oba. Zvedavo so nama švigali pogledi po okolici. V precej oddaljenem polkrogu se je dvigal gosto se valeči dim gorečih vasi in poslopij. Rudeče švigajoči plameni, svetlikajoči se med dimom, so oznanjali uničujočo roko vojne in sovražnikovo prodiranje proti glavnemu mestu Galicije. Pokazal sem tovarišu ta še v plapolčem plamenu tleča pogorišča kot očitni znak zasede, a me je hladnokrvno zavrnil:

„Svoje Štajerce najdem gotovo tam, kjer sem jih zapustil jutraj.“

Zajezdila sva navzdol v ravan, tuptam posejano s skupino hiš in porašeno z jelšjem ob vodnih grabah. Ljudi, obupno-tožno tavajočih obrazov, sva srečavala malo, vojaka niti jednega.

Ta prikazen zapuščene samote se mi je dozdevala sumljiva, vendar sem zavil za vodnikom, ki je krenil s konjem po travniku. Travnato ravan je presekal v daljavi gozd, kakor se je videlo. Drvila sva ob potočku, ki je v lahkih valčkih žuborel in se vil po kačje po planoti. Nekaj sto korakov pred goz-

dom je silil potočec na desno v stran, a stotnik je hotel do Dimitrijeva na levo skozi goščo. Pognal je v skoku tolikanj hvalisano kobilo, da bi skočil preko neznatne grabe. Kobilše je postalo tik ob potočku, povihnilo s švigajočimi ušesi preko vode, zacepetalo z vsemi štirimi, a preskočiti ni maralo vodne zapreke. Stotnik se je jezil, nabijal konja s petami ob trebuh, a vse zastoj, Ideika je vstrajala v svoji započeti trmi.

Tovariš je namignil meni, naj poskusim jaz s svojim krampom preskok. Za poskočnim vzgledom bo bušnila tudi Lucika. Na krvavo sem potipal z ostrigami že vkletega kljusetu, da bi mu pomagal do dobrega imena v skoku. Cesar bi ne bil upal in pričakoval, sem dosegel in dokazal. Kramp se je pognal nalahno preko grabe in še pridržati sem ga moral, da ne bi zdirjal naprej.

Lucika, šolana v besedah po samem cirkusu, je videla ta kmetsko-preprosti zgled poleta, pa ga ni posnela na noben način. Po domače sem pomogel tovarišu. Privezal sem krampa ob jelšo in ponudil gospodu stotniku nasvet: Naj razjaše! Jaz bom luco vlekkel za vajeti, on pa jo naj od zadaj prav krepko porine.

Natezal sem vodoplačno živalco, da so mi kar pokale mišice na rokah; prijatelj je potiskal in nabijal od zadaj.

No vendar!

Kobila je trenutno dvignila prednji nogi in je smuknila k meni. Stotniku je v napornem porinu malo prehitro izmuznila konjska zadnja plat — ker na trebuh je priletel na drugo stran. Po potočni vodi je čofnil le z nogami.

Splezala sva oba v sedlo in naravnala proti gozdu. Slučajno sem ogledoval neposlušno kobilico karajočega tovariša in zapazil, da mu binglja ob strani prazna nožnica brez sablje.

„Kje pa hraniš ostrino“, ga vprašam.

Mož se potiplje ob boku in pravi:

„Vrag vzemi kobilo in to porivanje! V vodi sem jo moral izgubiti, ko sem telebnil preko grabel!“

Nič ni preostajalo. Krenila sva nazaj da poiščeva izgubljeni meč. Dolgo sva iztkala po vodi, predno se mi je posrečilo zadeti ob bridko sabljo. Stotnik jo je veselo vtaknil v nožnico in odrinila sva takoj dalje.

Moj Bog!

V tem trenutku, ko sva zopet poskočila, so iz gozda pred nama privrele vojaške postave in poglegle na tla pred goščo. Stotnik je glasno kriknil kot bi ga uščipnil:

„Jezus, Marija! Rusi so!“

Tudi jaz sem jih takoj prepoznal, akoravno sovražne pehote doslej še nisem videl. Obrnila sva v divjem skoku nazaj. Ne morem razumeti, zakaj ti Rusi tokrat niso streljali. Videti so naju morali; če bi bili vstrelili po naju v celi bojno razviti črti, bi ne bila nikdar več porivala konj preko grab. Sedaj sva pač brusila v skoku nazaj, odkoder sva prišla, ne meneč se za Dimitrijeva in za hrabre Štajerce!

Postala sva še le ob tobačni tovarni v Winiki, da sva sebi in konjema opomogla za sapo. Na dolgo sopeč, nisva nič govorila, le stotnik je hvaležno vzdihnil:

„Sam Bog je zapoznil kobilo s trmo, sicer bi bila že oba v ruskih rokah.“

nost naših kmetijskih žen. Žene na kmetih so pridne, skrbne in delavne, to je splošno mnenje v celi širni Avstriji. Ko se je pred kratkim mudil načelnik ptujskega okrajnega zastopa Ornic na letovišču na Semeringu, je tam gotovo videl sprehajati se in po gostilnah posedati zastopnike vseh mogočih stanov, a gotovo nobene kmetijske žene ne.

V imeu ženstva v ptujskem okraju glasno ugovarjamo proti prizadevanju okrajnega zastopa, da se odvzame ženam na kmetih vojna podpora. Kljub tej podpori žene rade in veliko delajo. O tem pač lahko sodijo le oni, ki živijo na kmetih, v mestih pa samo oni, ki vidijo kmetico tudi pri težkem delu na poljih in v vinogradih, ne pa samo, kadar pridejo v mesto po nujnih opravkih, da plačajo davke, nakupijo živila, obleko itd. Sploh pa je treba z vsem naglasom povedati, da ženam na deželi po postavi pristojne podpore, da jim je torej nihče ne more vzeti, dokler ni druge postave, in da so žene po svoji vesti samo Bogu in svojemu možu dolžne dajati odgovor, kako porabijo denar, a ne ljudem, ki o kmetiskem trpljenju in življenju bore malo razumejo.

Ptujski okrajni zastop bi rad, da bi se našim ženam na kmetih odvzela podpora in da bi potem v sili in bedi prišle prosit dela. Toda okrajni zastop se je v vsakem oziru zaračunil. Tudi če bi se ženam odvzele podpore, bi ne prišle dela prosit. Saj jim ga ni treba prosit, ker ga imajo več kot dovolj, v izobilju, preveč.

Dela ne manjka, pridnosti pri naših ženah tudi ne, a kakor se vidi, manjka še marsikje prijazno mišljenje napram kmetiskemu prebivalstvu.

Klasifikacija konj.

V prihodnjih tednih se bo vršila v naših krajih klasifikacija konj. Mislimo, da ustrezemo našim konjerecem, ako jim na kratko podamo najvažnejša določila, po katerih se je treba konjerecem ravnati. Ta določila so sestavljena sporazumno med cesarsko namestnijo in c. in kr. vojaškim poveljstvom v Gradcu. Kedaj, kje in za katere občine se bo vršila klasifikacija, bo s posebnimi lepaki javno razglašeno.

H klasifikaciji ni treba prignati konj, ki se v l. 1917 niso stari 4 leta. V to svrho pa je treba doprinesiti dokaz, da se konj res ni 4 leta star (občinsko uradno poročilo).

Konji, ki so pri kakšni prejšnji klasifikaciji bili spoznani za popolnoma nesposobne, so v dotičnem nabornem okraju za vedno oproščeni klasifikacije. Lastniki takih konj so dobili pri prejšnjih klasifikacijah rdečo izkaznico (potrdilo). Te izkaznice morajo lastniki konj še pred klasifikacijo oddati pri svojem občinskem uradu. Občinski urad mora na zadnji strani izkaznice potrditi, da je konj, ki ga ima dotični posestnik, res

bil pri prejšnji klasifikaciji spoznan za popolnoma nesposobnega. Zastopnik občine mora te rdeče listke na vsak način prinesiti h klasifikaciji. Istanto se morajo oddati taki rdeči listi pri občini tudi v slučaju, ako je konj prodan drugam, a je listek ostal pri prvem lastniku. H klasifikaciji je treba prinesiti tudi razvidnostne listke tistih konj, ki so že pri prejšnji klasifikaciji dobili tak listek. Ako še ima kdo razvidnostni list, a nima več dotičnega konja, ga mora oddati pri občini, zastopnik občine pa ga mora na vsak način oddati pri klasifikacijah komisiji. Prignati pa je treba konje, ki so bili pri prejšnji klasifikaciji sicer spoznani za sposobne, a niso dobili razvidnostnih listkov. Izjema velja samo za konje, ki so že postavno oproščeni klasifikacije (močno breje zrebce in kobile). Na vsak način pa mora občinski zastopnik prinesiti h klasifikaciji potrdilo, da se je kobila pripustila k zrebcu, ali pa je konj na kak drug način postavno oproščen klasifikacije.

Oproščeni so tudi vsi zrebci in kobile iz zasebnih kobilarn in zrebčarn, kjer se stalno redi najmanj 4 kobile. Iz tega sledi, da se mora kobile, ki so sicer določene za pleme, a niso stalno v zasebnih kobilarnah v uporabi, na vsak način pripeljati h klasifikaciji. Oproščene so tudi kobile, ki imajo sesajojča zrebeta in sicer za štedensko sesajojčo dobo.

Iz teh uradnih določil je razvidno, da se mora kobile, ki so se le malo časa breje in plemenske kobile, ki niso v zasebnih kobilarnah ter so bile pripuščene k državnemu ali licenciranemu zrebcu, a so ostale jalove, pripeljati h klasifikaciji. Med breje se štejejo vse kobile, ki so bile v zadnji pripuščevalni dobi pripuščene k državnemu ali zasebnemu licenciranemu zrebcu. Izvzete pa so tiste kobile, ki se zadnji dve leti niso obrežile, dasiravno se jih je pripustilo k zrebcu.

Povdarja se, da se pri klasifikaciji leta 1917 »posebno dobrim in za pleme sposobnim kobilam« ne bodo dajali razvidnostni listi. V tem oziru imajo uradni razglašeni o klasifikaciji podrobna določila. Odslej se konj, ki imajo razvidnostne liste, ne bo smelo odstraniti iz dotičnega nabornega okraja, ako deželno namembno ministrstvo ne da potrebnega dovoljenja. Prošnje za prodajo takih konj izven okraja, se morajo brezizjemno vlagati pri okrajnih glavarstvih.

Prošnje, da se konje z razvidnostnimi listi za nekaj časa oprostijo v poklica, se tudi morajo vlagati pri okrajnih političnih oblastvih. Kakor hitro se za konja izda razvidnostni list l. 1917, oprostitev iz l. 1916 ni več v veljavi in je treba takoj potem okraj glavarstva pri c. in kr. vojaškem poveljstvu v Gradcu prositi za nadaljno oprostitev dotičnega konja. Prošnje za oprostitev konj, ki nimajo razvidnostnih listov, a se jih namerava uporabljati za javne vožnje na podlagi vojnodajatenega zakona, se morajo vedno vlagati pri okrajnem glavarstvu.

Priporočja se, da lastniki konj, ko vlagajo prošnje za oprostitev, priložijo potrdila žetvenih komisarjev, kmetijskih podružnic, osrednjega odbora

Vsi so odkimali, da ne. A videli so pa ta polk, ko je na večer koratal skozi vas. Med takimi vprašanji in vedno zanka nimi odgovori sem dosegel zadnjo bajto v vasi. Povsod so jih videli, nikjer v selu jih ni bilo in nikdo mi ni znal povedati, kam so zavili iz vasi. Komaj sem se z vsemi na novo podprtimi močmi oprijel rešitne vrvi, da se potegnem iz prepada tavanja, sem se že zopet zakotalil v brezno negotovosti. Berač brez doma je vojak, ki izgubi svoj regiment. Povsod je prisiljen beračiti, povsod razkladati kramo gorja, in še verjame se mu ne, ampak se ga ima za vojno boječega potepača. Zopet berač brez sirehe, v temni noči na cesti, brez vsake človeške opore; ti kruti udarci vojne usode so me skeleče boleli bolj, nego krvaveče telesne rane.

Zavit v obupno črni plašč srčnega gorja sem taval po vasi nazaj. Na povratku me usavi prijazen, mladeniško krepak četovodja 27. pešpolka z vprašanjem:

»Kaj si tako pebit? Kam pelje pot?«

Fant je menil, da sem infanterist. Kar nič mu nisem zameril te zmeane. Tudi pred tem veselim človekom sam razložil svojo krošnje brezvspešnega beganja in iskanja. Kar ni znalo nad sto vprašanih vojakov, vedel je ta. Povedal mi je:

c. k. Kmetijske družbe ali predsestva štajerske Konjerejske družbe, da so konji iz splošno gospodarskih ozirov res neobhodno potrebni, da se jih oprostijo.

C. in kr. armadna uprava bo v zvezi s konjsko klasifikacijo l. 1917 v vsakem kraju, kjer se bo vršila klasifikacija, tudi prosto pod roko nakupovala konje. Lastniki konj lahko svoje konje ob tej priliki prostovoljno ponudijo armadni upravi v nakup. Nakupovalo se bo tudi zrebce in konje, ki imajo razvidnostne liste. Prodajalec mora plačati kolek za pobotnico in prodajno pogodbo.

Naše žrtve za domovino.

Huda nesreča je zadela pošteno Krepekovo hišo v Vinički vasi pri Sv. Barbari niže Maribora. Prišla je žalostna vest, uradno potrjena, da je padel na italijanskem bojišču najmlajši sin Anton, komaj 23 let star. Boril se je delj časa v Galiciji, a sedaj na italijanskem bojišču, kjer ga je zadela sovražna krogla. Bil je b'ag in pobožen mladenič. V vsakem pismu, ki ga je pisal svojim domačim, je pisal: »Presveto srce Jezusovo in Marijino me varuje sovražne krogle«. Toda, dragi mi Tonek sedaj te ni več med živimi. Tolaži nas le, da se vidimo nad zvezdami. Krepekovi družini, ki je že dolgo let naročena na »Slov. Gospodarja«, naše iskreno sožale!

Vojna nam je vzela mladeniča, junaka slovenskoštajerske korenine, Vincenca Klemensberger v Partinju pri Sv. Juriju v Slov. gor. Zasul ga je sneženi plaz dne 7. decembra 1916. Križ nam sveti govori, da vidimo se nad zvezdami.

Iz bojišča se nam piše: Žalostno poročilo pošiljam rodbini Kovačec od Sv. Andražja v Slov. gor. Sin Jakob Kovačec je moral zapustiti svoje ljube starše, brate in sestrice, pa tudi mi svojega najboljšega prijateja. Na tirolski fronti je žrtvoval svoje življenje za dom in cesarja pred hudobnim Lahom v preteklem letu v najlepšem cvetu svoje mladosti. Izpolnjeval je zvesto svoje dolžnosti za cesarja in domovino. Začetka je bil v Galiciji skoraj 1 leto in potem tukaj že 13 mesecev. Rajni je bil priden in povsod priljubljen. Težko smo se ločili od njega. Ko je umiral, nam je podal vsakemu desnico, rekoč: Videli se bomo pri Bogu! Na svidenje v nebesih! Njegovo truplo smo spremili k zadnjemu počitku. Rožni venec smo mu djali na prsa v spomin od prijateljev, ki so še ostali. Iskrene pozdrave pošiljamo iz naše bojne črte. Desetnik Gruber Konrad iz Ptuj; poddesetnik Modrič Jožef iz Poljčan; pešci Krajnc Jožef, Zorjan Anton, Kokotnik Franc, Brlež Konrad, vsi od 3. stotnije domačega domobranskega polka.

V Cerkevniku pri Mali nedelji je preminul dne 31. jnuarja desetnik Jožef Šrol v starosti 48 let, na posledicah bolezni, ki si jo je nakopal v zvestem izpolnjevanju vojaške službe. Bil je v obče priljubljen in spoštovan mož.

Četovodja Hvalec Jožef, doma od Sv. Barbara v Halozah je padel na južnem bojišču dne

»Tvoj polk je šel na noč po vasi, a nočuje kakih 8 km dalje v drugem selu, njemu že iz spomina padlega imena.«

Potkrkal me je še blagohotno po rami in mi zabičal:

»Nocoj, v temi nikar ne lazi za njimi! Med to in ono vasjo se vleče prokleta mehko močvirje, preko katerega vodi samo po dnevu komaj vidna pot.«

V tolikem hrepenenju po prijateljsko znanih obrazih, že v taki bližini, a po življenju nevarnem močvirju ločen, sem bil že zopet zaplankan pred svidenjem.

Četovodja me je vzel seboj v prenočišče. Spaval sem v družini priprostih vojakov v svinjskem hlevu na listju. To moštvo je imelo kolegialno srce. Kave so mi ponudili, iz čutarice vsakega moža sem moral krepko potegniti.

Po nedolžni pijači pokrepčan sem zaspal in se prebudil enkrat po polnoči, ker so tovariši grozovito preklinjali in robantili. Iz te plobe kletvin in psokv sem vendar posnel vzrok nočnega rogovljenja. Siromaki so bili opravičeno ogorčeni, ker so jih nenadoma alarmirali, češ, sovražnik je blizu!

(Dalje sledi.)

Odtod sva po kratkem oddihu bežala nazaj v Lvov.

V obupu, da se sploh kedaj vidim svoje tovariše, sem vendar le naletel v mestu na konjarja z našiki svojega regimenta. Vojak mi je svoje dušo zastavil, da prikoraka naš polk nočoj v Sokolnike. Že zopet to vrazje židovsko selo. Meni se kljub za pričo poklicani krvavi duši vest ni zdela verjetno zanesljiva. Kaj sem hotel? Tega brezposelnega pohajkovanja iz krčme v krčmo sem bil sit. Se enkrat sem namenil poskusiti srečo in odjezdil v Sokolnike.

Megleno-temničasti mrak je ležal po ravnini za mestom. V selo sem dospel že v temno noč. Na križpotju vaškega kolovoza in glavne ceste me je ustavila vojaška straža:

»Kam? Kdo in odkod?«

Kaj pa, da sem z veseljem pojasnil vsa vprašanja in poizvedoval še po 97. pešpolku z rdečimi našivi. Mož nočne paznosti je kimal, da je videl take vojake. Prav na noč so krenili s ceste po vasi. S tem poročilom mi je ta človek ustregel, kot bi potniku v peščeni puščavi pokazal travnat etok s studencem. Ob celi že emenjani delgi vaški kolo voznic sem popraševal vojaštvo:

»Ste od 97?«

1. novembra 1916. Prej je bil že odlikovan z malo srebrno, po smrti pa z veliko srebrno kolajno.

Veleposestniku in gostlnicarju Jakobu Kramberger pri Šmarjeti ob Pesnici je došla dne 16. februarja iz Duaja tužna brzjavka, da je isti dan ondi umrl — tačas še neznanemu smrti — njegov komaj 22letni sin Jakob. O Božicu je imel še tri dni dopusta, po čigar preteku se je lotil nenavadno solnat in brezupen od ljubljenega doma. Tri dni pred smrtjo je še v pismu prosil, naj se ga v predpustnem času spomnijo s kako pošiljateljico. Res mu je vsak čas dob a in skrbeča mati napolnila zabojček, katerega mu je mlajši bratec nesel na pošto. Pa glej, grzno presenečenje! V istem trenutku, ko se je po poštnem uradu beležila pošiljatev, zacingljala je telefonski zvonček in iz telefona so mrmraje zabrnele po brzjavu posnete besede: Jakob K. danes umrl — pridite! Teško, težko je nesel bratec zabojček zopet domov, a z njim še težje in boleče — smrtno poročilo. Pet sinov že je poslal oče k vojakom: Domovini v bran ter sebi v čast! Najstarejšega sina že pogreša nad eno leto in Jakob mu je že druga žrtev. — Sprejmi o Bog to mlado življenje k sebi v brezkončno veselje, saj to so žitve, ki so imele:

Pač malo življenja, a mnogo trpljenja,

Prav nič od sveta, prav nič od mladosti!

Oh žrtvam nedolžnim, oh žrtvam še mladim
Tam vrni vam Bog tu strte radosti.

Vsem slovenskim žrtvam naj bo Bog večni plačnik!

Novi mornariški poveljnik.

Naša mornarica je vsled smrti velikega admiral Hausa osirotela. Za to ji je dal cesar zdaj novega poveljnika. Za poveljnika je imenovan podadmiral Maksimilijan Njegovan. Novi poveljnik je rodom in po mišljenju Hrvat. Star je 60 let. V sedanjih vojski mu je bilo poverjeno poveljstvo eskadre največjih bojnih ladij (drednavtov). Njegovan velja kot izboren pomorski častnik in poveljnik. V balkanski vojski mu je bila poverjena obkolitev Črnegore, katero nalogo je izvrševal kljub težavnemu položaju v splošno zadovoljnost. Pokojni admiral Haus je Njegovana in njegove zmožnosti visoko čislal, kar nam je najboljši porok, da bo vodil našo mornarico v duhu Hausovem do slave in zmage.

Do sedaj je bil mornariški poveljnik ob enem tudi načelnik mornariškega oddelka v vojnem ministertvu. Toda sedaj v vojski, ko mora biti poveljnik skoro neprestano pri mornarici, more to službo izvrševati le imenom, le navidezno. Za to je cesar imenoval za načelnika mornariškega oddelka v vojnem ministertvu podadmirala Karla Kailerja pl. Kaltenfels. Star je 54 let in je že pod Hausom bil resnični načelnik imenovanega mornariškega oddelka.

Vsa Avstrija želi, da bi naša mornarica, ki uživa pri vsem ljudstvu toliko ljubezni in priznanja, tudi pod novimi možmi ostala strah naših nasprotnikov in ponos ter veselje cele Avstrije.

Spor z Ameriko.

Poostreni podmorski boj se brezobzirno nadaljuje. Nemški P-čolni potopijo vsak dan večje število sovražnih ladij, ki si še upajo na odprto morje. Tudi avstrijski podmorski čolni so potopili že precejšnje število italijanskih ladij in eno ameriško. Radi tega nekateri sodijo, da je razmerje med Ameriko in Avstrijo postalo bolj hladno. Sicer pa je sedaj Amerika, ko ni hotela nobena druga, nevtraln država ukiniti razmerja z Nemčijo, postala bolj previdna in manj besedovita. Angleški minister lord Lytton je izjavil, da bo Anglija do dne 29. marca premagala podmorsko vojno z novimi in gotovo učinkovitimi sredstvi proti P-čolnom. Kakšna bodo ta sredstva, še ni znano. Poroča se, da so nekega novega rušilca P-čolnov že spustili na morje in da je dobro prestal poizkušno vožnjo.

Od 1. do 15. februarja potopljenih 400.000 ton.

Iz Haaga se poroča, da je bilo od 1. do 15. februarja potopljenih ladij s 370.000 do 400.000 tonami.

Ameriško blago ne more naprej.

«Times» poročajo iz Novega Jorka, da se je v ameriških pristaniščih sedaj radi poostrenega podmorskega boja nakopičilo izvanredno mnogo blaga, ki ne more nikamor naprej. V Novem Jorku baje leži približno en milijon ton jekla. Mnogo tovornih vlakov niti ne more pripeljanega blaga izkladati, ker ni nobenih ladij na razpolago. Pomanjkanje železniških vozov je bilo že poprej zelo občutno, sedaj pa je še večje. V Čikagu leži toliko pšenice, da poprejšnjo zalogo celo stokrat prekaša. V Bostonu je v skladiščih toliko žita, da ne morejo nobenega blaga več spravljati v mesto. Mnogo železnic naznanja, da ne more več sprejemati nobenega blaga.

Anglija zasegla ves premog.

Uradno se poroča dne 15. februarja iz Londona, da je angleški trgovinski urad sklenil, da se vsi premogovniki združenega angleškega kraljestva za dobo vojske proglasijo za državno last.

Italijansko bojišče.

Na italijanski fronti posebno na Krasu, stojimo pred novimi velikimi boji. Italijani so na primorski fronti začeli z močnim artilerijskim ognjem, ki traja že neprestano od nedelje, dne 18. t. m. o poldne. Plave in morje sta mejnika črte, na katero se osredotočuje posebno hud topniški ogenj. Tudi na koroški bojni črti narašča italijanski ogenj vedno bolj; istotako tudi na južnem Tirolskem. To so predznamenja nove italijanske ofenzive, za katero so Lahi baje dobili izdatno pomoč iz Francije, in zlasti v artilerističnem oziru. Italijanski listi namigavajo, da bo težišče nove italijanske ofenzive okolica Trsta. Pričakovati torej smemo na italijanski fronti novih in hudih bojev.

Velika italijanska ofenziva proti Trstu.

Italijanski merodajni krogi zatrjujejo, da je bil namen nedavnega sestanka Kadorne s francoskim vrhovnim poveljnikom ta, da se dogovorita za bližnjo italijansko ofenzivo. Oba generala sta sporazumljena v podrobnosti. Pariški listi pravijo, da zahteva francosko armadno vodstvo ogromno laško ofenzivo, ker se dosedanji italijanski napadi ne smatrajo za zadostne s stališča, ki stremi za tem, da se vežejo sovražne bojne sile. Težišče nove velike italijanske ofenzive bo v okolici Trsta, kajti osvojenje Trsta je cilj italijanskih naporov. V istem času hočejo Francozi in Angleži doseči odločitev ob reki Sommi.

Artilerijski ogenj od Plav do morja.

V nedeljo, dne 18. februarja, opoldne so Italijani na celi črti od Plav do morja pričeli z jako močnim artilerijskim ognjem. Kakor se poroča, so od novega leta na pomoč dobili mnogo francoske artilerije.

Lahi obstreljujejo Trbiž.

Na koroški fronti so Lahi v nedeljo, dne 18. februarja, s svojo artilerijo obstreljevali koroški trg Trbiž.

Italijanski strelski jarki ob švicarski meji.

Italijansko armadno vodstvo gradi nad mestom Ponte Chiasso ob švicarski meji strelske jarke. Meščani mesto Chiasso so prejšnjo nedeljo z razglednega stolpa opazovali kako je 100 vojakov gradilo strelske jarke. Na višinskem grebenu ob meji se tudi gradi cesta za artilerijo.

Na drugih bojiščih.

Rusko bojišče.

Skoro na celi ruski bojni črti, kjer stojijo avstrijske čete, se neprestano vršijo večji ali manjši boji, tako v južnem kotu Bukovine, pri Stanislavu, ob Narajovki in v Voliniji. Iz ojačenega topovskega ognja na posameznih odsekih se da sklepati, da se Rusi pripravljajo na večja podvzjetja.

Rumunsko bojišče.

Nekoliko obsirnejši spopadi so se vršili v moldavskem gorovju pri kraju Horestrau, ki leži v sredini pota med obmejnimi sedmograškim prelazom Sosmözö in moldavskim mestom Turgul-Ocna.

Macedonsko bojišče.

Dne 15. februarja so napadle francoske čete zahodno od Korce avstrijske in albanske postojanke. Naše čete so se umaknile na višinske postojanke. Med reko Vardar in Dojranskim jezerom močen topovski ogenj.

Francosko bojišče.

V Šampanji so Nemci dne 16. februarja zavzeli 4 francoske postojanke. Na ostalem delu fronte povečini krajevno omejeni napadi.

Turško bojišče.

Dne 17. februarja je napadla angleška brigada turško postojanko južno od reke Tigris v Mezopotamiji. Napad je bil odbit.

Razne politične vesti.

Po stari navadi bo naš cesar naznanil vsem prijateljskim in nepristranskim vladarjem, da je nastopil vlado. Pri nemškem cesarju je bil osebno. K sultanu je oipotoval njegov brat nadvojvoda Maks. Pri bavarskem kralju je naznanil nastop bivši hrvatski ban grof Khuen-Hedervary. Tudi pri drugih vladarjih so že ali še bodo te dni naznanila posebna odposlanstva, da je zasedel cesar Karel prestol habsburških vladarjev.

Za honvedskega ministra je imenovan podmaršal Surmaj. Surmaj je zaveden katoličan. Dosedanji honvedski minister Samuel Hazai je bil židovske vere.

V listu »Deutsches Agrarblatt« se nahaja članek, v katerem priporoča odbornik nemškega kmetijskega sveta na Češkem, ravnatelj Šubert, da se ustvari »v rodovitni Primorski« vojna meja, za kar se naj pokupijo posestva in se naselijo tam ali avstrijski naseljenci ali pa naseljenci iz znanih nemških naseljeniških središč v Virtembergu, Hesnu, Hesnu-Nasavi itd. Znano je, da imajo primorski Slovenci še sami premočno zemljo za svoje pridne roke, za to pač izvenavstrijskih naseljenec na naši »rodovitni« zemlji ni treba in jih ne bo trebalo. Slovenci bodo tudi v miru najbolj zanesljivi branitelji mej proti Italiji.

Nemški poslanci in sicer nemška nacionalni in krščanskosocialni, so dne 16. t. m. zopet razglasili svoje znane narodnostne zahteve. Da jih tolikokrat razglasajo, je znamenje, da nemško ljudstvo samo noče prav verjeti, da bi bilo njihovim prvokom resno s takimi zahtevami, ki morajo žaliti vse druge narodnosti v Avstriji, ki v tej vojski ravno tako trpijo in krvavijo kot Nemci. Nemški vojak v strelskem jarku, ki se skupno s Slovincem, Hrvatom, Čehom in drugimi bori proti sovražnikom, je pač čisto drugega mnenja, kot njih politični voditelji v zaledju. Vsi narodi skupno branim svojo domovino, za to si bomo tudi skupno delili v njej sadove tega boja in med nami ne bo in ne sme biti naroda, ki bi se nad druge povzdigoval.

Na Nemškem gre predsednik prehranjevalnega urada Batocki rad med ljudi, da jim pove svoje mnenje in tudi da izve njihovo mnenje. Pred kratkim je govoril na zborovanju žen v Berolinu ter izjavil, da popolnoma razume njihovo nevoljo. Delavcev je vedno manj, vprežne živine tudi, uvoz je popokoma izginil in celo lastna zemlja se upira, ker zadnja leta vendar ni bila obdelana z močno moško roko. Toda kaj si čemo, ako sovražniki še vedno nočejo miru. Za to je treba vzdržati. Pri nas v Avstriji imamo sedaj celo prehranjevalnega ministra, toda o njegovem delovanju še je malo slišati. Dosedaj se je izdal samo načrt za vojne kuhinje, ki ga je naredil socialdemokratski poslanec Renner. Toda ta načrt je v sedanjih obliki neizpeljiv. Minister je obdan od samih uradnikov, ki kmetijskega stanu ne poznajo od blizu.

Špansko armadno vodstvo je odposlalo posebno častniško odposlanstvo v Nemčijo, da prouči nemška bojišča. Odposlanstvo vodi general Ruiz de San Jago. Sprejela sta odposlanstvo feldmaršal Hindenburg in general Ludendorff. Ta obisk

v sedanjih napetih razmerah ima tudi političen namen; kajti ako bi Španija resno mislila na vojsko z nam, bi svoje častnike obdržala doma.

Tedenske novice.

Katoliška cesarica. Državna zveza katoliških žensk je imela na Dunaju od 14. do 18. t. m. posvetovane odposlanke posameznih organizacij. V nedeljo, dne 18. t. m. je sklenila zborovanje s sv. mašo v Marijinem zavodu. Te sv. maše se je udeležila tudi cesarica Cita ter po maši nagovorila različne odposlanke. Z velikim navdušenjem so pozdravljale žene blago in pobožno cesarico. Tudi nadvojvodinja Marija Anunciata je bila navzoča.

God cesarice Cite se bo obhajal vsako leto dne 27. aprila. Sv. Cita je namreč umrla dne 27. aprila 1278.

„Jaz sem polkovnik 17. pešpolka!“ Te dni je igral mladi ogrski goslar Duci Kerékjártó svojo uspavanko, ki jo je posvetil prestolonasledniku Otonu, pred cesarico Cito v Schönbrunnu. Z njim je bila povabljená k cesarici tudi njegova mati. Razen omenjene lastne skladbe je igral umetnik tudi več krajsih del Dvoraka, Sarasate, Schuberta, Schumana, Griega in Paganinija. Njeno Veličanstvo je izrazilo mlademu umetniku s toplimi besedami svoje priznanje ter se pogovarjala z njim in materjo o njihovih družinskih razmerah. Nenadoma stopi mali cesarjevič Oton pred umetnika in mu ponosno pravi: »Jaz sem polkovnik! Jaz sem polkovnik 17. pešpolka!« Vsi so se smehljali, le mali princ je ostal resen. Ko je Kerékjártó odigral uspavanko, se mu je na cesaričin opomin v zahvalo priklonil tudi cesarjevič in sprejel iz njegovih rok posvečeno mu skladbo. Ko je prestolonaslednik opazil na naslovni strani svojo lastno sliko z ogrsko krono, je živahno vzkliknil: »Saj je to papanova krona!«

Nadvojvoda Friderik za posebne vojaške službe. Naš cesar je izdal lastnoročno pismo, v katerem določa, da je, odkar je on sam prevzel vrhovno armadno poveljstvo, delokrog nadvojvode Friderika kot namestnika v vrhovnem armadnem poveljstvu omejen; za to neha biti namestnik vrhovnega armadnega poveljnika ter se bo porabljal v posebnih vojaških službah, ki se bodo določale za posamezne slučaje.

† **Dekan Jožef Kralj.** Dne 18. februarja je umrl v bolnišnici nemškega viteškega reda v Ormožu v 69. letu svoje starosti več. g. Jožef Kralj, dekan in župnik v Zavrču. Rajni je bil rojen leta 1848 pri Sv. Križu pri Ljutomeru in za mašnika posvečen dne 21. julija 1872. Kot kaplan je služboval pri Sv. Vidu pri Planini in v Šoštanju do leta 1884, ko je bil imenovan za župnika v Pušcavi. Leta 1893 je bil imenovan za župnika in dekana v Zavrču in leto pozneje za duhovnega svetovaleca. Njegovo truplo so prepeljali v Zavrče, kjer se je vršil pogreb dne 20. februarja ob 10. uri predpoldne. Blagemu in vzornemu duhovniku svetila večna luč! Za provizorja završke župnije je imenovan tamošnji kaplan č. g. Franc Božiček, za dekanijskega upravitelja pa č. g. o. Alfonz Svet, župnik pri Sv. Vidu niže Ptuja.

Duhovniška vest. Č. g. Štefan Pivec, nadžupnik v Vuzenici, je imenovan za dekana vuzeniške dekanije.

† **Šolska sestra Marija Henrika.** V Kamnici pri Mariboru je dne 14. februarja umrla č. sestra Marija Henrika, rojena Marjeta Dobek. Rajna je bila rojena leta 1879 v Breznem v Dravski dolini. Redovnica je postala dne 15. avgusta 1910 v Mariboru. Pogreb se je vršil dne 16. februarja predpoldne. Svetila ji večna luč!

Petkrat odlikovan obmejni Slovenec. Naš prijatelj Josip Zakonjšek nam piše z bojišča: Spet smo imeli pri 47. pešpolku (7. stotniji) posebno slavnost. Odlikovan je bil četovodja Jožef Herič, doma iz Št. Ilja v Slov. goricah. Dobil je za svojo hrabrost pred sovražnikom veliko srebrno kolajno. Bil je že prej dvakrat z malo srebrno in obkrat bronasto kolajno odlikovan. Res lep zgled za slovenske fante! Herič ima sedaj že petero odlikovanj.

Vojaški domovi. V prvi številki cerkvenega za-ukaznika za Lavantinsko škofijo za leto 1917 so bili duhovniki in verniki prijazno povabljeni, da darujejo doneske za »vojaške domove«, to se v bližini bojišča pripravljena zbirališča za tiste vojake,

ki so začasno odpusteni od bojne črte, da si nekoliko odpočijejo od naporov vročega boja in naberejo novih moči za svojo težavno službo. V teh prostorih naj najdejo priložnost za branje dobrih knjig, za godbo in petje, za pisanje dopisnic in pisem. Našim hrabrim braniteljem domovine vsakdo privošči takšno telesno in duševno razvedilo v redkih presledkih bojnega groma. — V korist tega domojubnemu podjetju, ki stoji pod najvišjim varstvom presvetega cesarja in preblage cesarice, so prevzeli gospod knezoškof Lavantinski koncem meseca januarja t. l. poslali dotičnemu odboru (Dunaj, I. Singerstrasse 13) za mariborski pešpolk št. 47, za cejski pešpolk št. 87 in za mariborski domobranski polk št. 26 vsakemu po 500 K, skupaj 1500 K.

Slovenski djaki-učiteljišniki nas vprašujejo, zakaj ne objavljamo ravnateljevh razglasov šolskih počitnic. Na to odgovorjamo, da ravnateljstvo c. kr. moškega učiteljišča nam ni poslalo nobenega razglasa, v sled česar krivd ni na naši strani. Starši in dijaki so opravičeno ozlovoljeni, da se po slovenskih časnikih ni razglasilo spremembe zadnjih semestralskih počitnic na mariborskem učiteljišču.

Iz sodne službe. Predstojnik mariborske okrajne sodnije Henrik Detiček je imenovan za višje-sodnega svetnika.

Skrb za slovenske invalide na Štajerskem. Deželni odbor dr. Verstovšek je prevzel lepo nalogo, da se pobriga povsod za slovenske invalide, ki si niso znali pomagati v svojih težavah. Mnogo jih je že našlo odpomoci, zlasti ker je odbornik v vseh kuratorijih, ki zares lepo skrbijo za siromake, ki so prelivali kri za dom in za cesarja. Mnogo invalidov je gotovo še doma, ki negledajo v bodočnost, kaj bode z njimi. Vsak, ki si hoče že zdaj pomagati za bodoči obstoj, se naj zgledi pri dr. Verstovškemu, ki se trudi, da bi oskrbel vsakemu svoj varen kotiček. Če se ni kak invalid popolnoma ozdravel, naj to naznani, ker ga kuratorij takoj vpočkje v nadaljno zdravljenje.

Slovenska šola za vojne invalide. Po prizadevanju dež. odbornika dr. Verstovškega se že delajo predpriprave za osnovev šole za slovenske invalide v Celju. Pozivamo že sedaj invalide, da se zgledajo in prijavijo že sedaj za to šolo. Invalidi bodo oskrbljeni in se bodo pripravljali za razne poklice, kakor bode za vsakega primerno.

Nov denar dobimo. V kratkem se bo izdal nikelnast in železni drobšč s podobo cesarja Karla I.

Nova livarna zvonov. »Reichspost« poroča, da je knezoškofijski ordinariat v Lincu v zvezi z nekaterimi večjimi samostani in dvema strokovnjakoma ustanovil delniško družbo, katera bo takoj po vojski v trgu Sv. Florijan na Gornjem Avstrijskem v posebni tovarni pričela z livanjem zvonov.

Zopetni potres v Brežicah. Dne 15. februarja ob 9. uri 10 minut zvečer so v Brežicah zopet čutili precej močen potresni sunek, ki je nanovo poškodoval nekatera poslopja. — Prihodnje nedeljo, dne 25. februarja, se bo v cerkvah lavantinske škofije pobiralo za nesrečne poškodovance po potresu. — Naši poslanci so na merodajnih mestih storili primerne korake, da bo tudi poškodovancem v brežiški okolici, kjer so mnogi še huje prizadeti kot v mestu, prišla od vladne in drugih strani pomoč in izdatna podpora.

Poletni čas. V Nemčiji bo od 16. aprila do 17. septembra uveden nov poletni čas. V Italiji pa bo nov poletni čas veljal od 25. marca do 1. oktobra. Za Avstrijo še ni določeno, kedaj se bo pričel nov poletni čas.

Gospodarske novice.

Vino in žito. Iz ptujkega okraja smo dobili sledeče vprašanje: a) Občina je dobila tiskovine radi naklade na vino, in nam ni povsem jasno, kdo se naj vpiše na katero tiskovino. Tudi ne vemo, ali se morajo vsi na iste tiskovine vpisati vinogradniki in drugi, kateri imajo vino, a niso vinogradniki. Ali morajo krčmarji naznanjati svoje vino? Jaz sem n. pr. krčmar in imam vinograd, ali moram naznaniti svoje vino? — b) Sedaj pregledujemo zopet žito. Koliko se ga mora pustiti na osebo za vsem in koliko vsake žitne vrste in koliko žizola? — c) Ali je proso in pšeno tudi zaseženo? — a) **Odgovor:** Na veliki list vpišite vinogradniki oni lastni pridelek, ki ga nameravajo letos porabiti za domačo pijačo. Na majhni list se vpiše vino, ki se misli prodati ali pa spiti še le prihodnje leto. — Krčmarji so podvrženi dr-

žavni nakladi in se imajo ravnati glede vina, ki ga imajo v krčmarski kleti, po teh predpisih. Če pa imate lastno vino v vinogradniški kleti, kjer ga ne točite, ga morate priznati za deželno nakladd.

— b) **O d g o v o r:** Na osebo se mora pustiti od 1. marca do 1. avgusta 55 kg zita (vseh vrst), žizola pa se pusti na mesec 1 kg za osebo. Pri žitu se računa od vsake vrste jednaka mera. Ako imate n. pr. pšenico, ječmen in koruzo, se vam mora pustiti za Vašo družino (10 oseb) za dobo pet mesecev vsaj 183 kg pšenice, 183 ječmena in 183 kg koruze, ako imate vsake vrste toliko. Ako pa imate n. pr. ječmena samo 83 kg, vam pa morajo pšenice in koruze po 50 kg več pustiti. — c) **O d g o v o r:** Proso in pšeno ni zaseženo in se tudi ne vsteje med kol čino, ki je vsakemu dovoljena.

Zaradi vinske naklade. 1. Vprašanje: Ali se vzame vinska naklada tudi na tako imenovano vinsko zbirco, katero imajo po vinskih krajih cerkveni služabniki, katera je tako rekoč njih edini dohodek? — **Odgovor:** Tudi vina, ki so dobljena na vinski zbirci, so podvržena deželni vinski nakladi. — 2. Vprašanje: Kako se naj napove za cerkveno vino število oseb? — Ali tako: Rezačem, kopačem, prekopačem itd.? Kaj pomeni predlagani pogoditveni znesek (Abfindungsbetrag)? Ali to, da se mi nekaj vina potratu pri pretakanju, osušu itd.? — **Odgovor:** O cerkvenem vinu velja to-le: N. pr. v cerkvenem vinogradu se je pridelalo deset polovnjakov vina. Poldrugi polovnjak ga rabite za delavce, t. j. kopače, rezače itd. Ta množina bo obdačena s polovično nakladdo s 475 K hl. Ostalo vino se bo obdačilo s polno nakladdo 950 K. Naznanite torej število oseb in koliko vina boste jim dali. — Pogoditveni znesek pomeni isti znesek, o katerem se pogodite z dacarjem, odračunivši izgubo pri pretakanju, osušitvi itd.

Oddaja živine. Iz jareninske župnije smo dobili sledeče vprašanje: Dne 14. februarja so nam na Pesnici pri oddaji živine od vsakega komada odtegnili poleg običajnih 5% teže, še nadaljnih 10 kg. Gospod iz Gradca, ki je cenil živino, se je zelo nenavadno obnašal napram kmetom n je rekel da se radi tega pri vsakem komadu živine odtegne še nadaljnih 10 kg, ker smo baje kmetje tokrat živino preveč nakrmili. Vsak, ki je moral tokrat oddati živino, ima samo pri enem komadu živine okrog 30 K škode. Ali je to postopanje pravilno? **Odgovor:** Opisite celo zadevo in upošljite opis s pritožbo vred deželnemu odborniku dr. K. Verstovškemu v Gradec (deželna hiša). Postopanje je nepravilno, Vi imate pravico živino nakrmiliti, a nihče nima pravice, vam več odtegniti, kakor je določeno. Tudi za odtegnjenih 10 kg še morate biti plačani.

Skrajšane karte za sladkor. Na podlagi ministrske odredbe z dne 1. februarja 1917 je štajerska cesarska namestnija odredila, da bodo odslej sladkorne karte veljavne za en mesec (od prvega do zadnjega dne) in ne več za 4 tedne, kakor dosedaj. Za mesta in industrijske kraje se bodo karte v bodoče glasile na 1 kg za osebo, za vse druge kraje pa $\frac{3}{4}$ kg na mesec. Za osebe, ki opravljajo težka dela, se bodo karte v bodoče glasile na $1\frac{1}{2}$ kg. § 4. namestniške odredbe določa med delavce, ki imajo pravico do pomnoženih sladkornih kart: rudarje, delavce v plavzih, osobje na železnicah in poštah, ki opravljajo vožno in nočno službo, delavce v železniških delavnicah ter gozdarje, ki morajo več kot en dan izostati od doma. Za bolnike se bodo izdajale dodatne karte. Te karte se bodo glasile za bolnike v mestih in industrijskih krajih na $\frac{4}{8}$, na kmetih pa na $\frac{3}{8}$ kg. Ker je z 18. februarjem potekla veljavna doba za dosedanje karte, se bodo te dni izdajale nove sladkorne karte, ki bodo veljale do 1. aprila in se bodo glasile: za mesta, trge in industrijske kraje po $1\frac{1}{2}$ kg, za kmetijske občine pa po $\frac{3}{8}$ kg. Dodatne karte za bolnike se bodo za dobo od 18. februarja do 1. aprila glasile v mestih na $\frac{6}{8}$, na kmetih pa na $\frac{4}{8}$ kg. Ker so se nove sladkorne karte zelo pozno tiskale, se jih bo delilo še le te dni. Opoza jamo naše ljudi, da naj od šolskih vodstev odločno zahtevajo, da dobi vsaka družina gotovo toliko kart, kolikor steje osebe. Kdor ima pri hiši bolnika naj si pri zdravniku preskubi potrebno potrdilo in naj na podlagi istega zahteva pomnožene karte za bolnike. Želeti bi tudi bilo, da bi cesarska namestnija v bodoče odredila, da bi tudi revnejše in delavske družine na kmetih, ki jim je kava glavna hrana, dobivale pomnožene sladkorne karte.

Strojitev kož. Vpraša se nas: Dal sem v delo nekemu usnarju svinjsko kožo za podplate. Ko je bila gotova, bi moral plačati za delo od 1 kg 8 K. Koža je tehtala 8 1/2 kg, torej zahteva skupno za delo 68 K. Prosim, odgovorite mi: 1. Ali so pri usnarjih res tako visoke cene (od kilograma 8 K?) 2. Koliko mu moram plačati, ali koliko pravzaprav sme usnarj zahtevati od dela? 3. Kam se naj obrnem, če je podelovanje predrago? — **Odgovor:** Glede podelovanja kož ni vlada določila nobenih najvišjih cen. Kljub temu lahko naznanite zadevo stvarno in resnično c. k. sodnji v okraju, kjer se nahaja usnarj ter jo zaprosite za nadaljno postopanje. Potem se bo državni pravdnik oz. njegov namestnik moral odločiti, ali bo vložil tožbo ali ne. Vi nimate nobenih stroškov, ker je drž. pravdnik tožitelj.

Cene za les. Dunajska zveza velikih avstrijskih lesnih trgovin je dne 15. februarja t. l. sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklica: Hlodi (jelov, smrekov in borov les) 50—58 K, hlodi (bukov in hrastov les) 90 do 112 K, hrastove, bukove, sploh debele deske iz trdega lesa od 200 do 245 K. Otesani ali oglati žagan les (smreka, jelka, bor) 65—95 K, bukov, hrastov les 230—250 K. Za štajersko deželo so določene sledeče lesne cene: Otesani mehki hlodi 45—55 K, oglati ali otesani mehki hlodi 75 do 100 K, trde deske 130—190 K. Blaga je zelo malo. Cene za hrastov, kostanjev in orehov les bodo spomladi nečuvno visoke. Razporeženje v lesni trgo ini trdno.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo v pretekli dobi popraševanje po hmelju sploh, zlasti po tujem hmelju, zelo malenkostno in cene so bile samo na papirju ter so se gibale med 100—130 K za 50 kg. Ker je pivovarnam za leto 1917 odkazana samo 1/4 tiste množine ječmena, katero so rabili v mirnih časih, je veliko tovarn deloma popolnoma ustavilo svoj obraj, deloma pa znižalo na eno četrtino. V krogih pivovarnarjev vlada vsled tega precejšnja pobifost. — Govori se, da nameravajo vnovič zvišati cene pivu.

Slama za vez v vinogradih. Politična oblast je dovolila, da se sme slamo oddajati vinogradnikom za vez brez nadaljnjih prošenj.

Žveplo je skoro edino sredstvo proti oidiju. Lansko leto je zlasti oidij napravil v vinogradih velikansko škodo. Merodajni krogi, zlasti deželni odbor, c. k. Kmetijska družba in Verband, se že sedaj brigajo, kako bi za letos uspešno pomagali vinogradnikom proti oidiju. Strokovnjaki naglašajo, da je žveplo do sedaj najboljšo in skoro edino sredstvo. Seveda se mora tudi pravilno rabiti in žveplati se mora vestno in natančno. Žal, da ne bode mogoče dobiti dovolj žvepla. Za celo državo ga je vlada dala na razpolago nekaj nad 20 vagonov, tako da dobi Štajerska le 4 do 5 vagonov. Učelniki, zlasti prof. dr. Kasar so spoznali, da je nadomestilo sredstvo Natrium-Diosulphat precej dobro; sicer ne nadomešča žvepla, pač pa je edino sredstvo, ki še kaj pomaga. Verband ga bode o skrbel za vinogradnike.

Razne novice.

Zdrava klicala spovednika na dom. Iz Budimpešte se poroča: Te dni je v občini Kis-Köszeg 100-letna Magdalena Pfau poslala po duhovnika z željo, da bi se spovedala na domu, ker ne more v cerkev. Starka je še dan poprej kidala sneg. Ko je prišel duhovnik v hišo, je žena lupila krompir. Duhovniku je starka rekla, da še sicer ne misli na smrt, vendar se hoče spovedati, da bo pripravljena na pot v večnost. Nekaj minut pozneje jo je prijela slabost in je mirno zaspala večno spanje.

Slepčeva poroka. V cerkvi sv. Štefana na Dunaju se je dne 13. t. m. poročil slepec narednik L. Weghofer, ki je oslepel na severnem bojišču, z nevesto Rozalijo Hailing, županovo hčerko iz Eichbüchla. Weghofer se je kot slepec v invalidni šoli izučil vrtnarstva in je dobil sedaj svojo lasno hišo s posestvom. Nevesti so ljudje močno odsvetovali, naj ga ne poroči, a ona mu je ostala zvesta.

Zandarji pri molzenju krav. Okrožni odbor v Neutrebbinu na Nemškem razglašja, da bodo odslej zandarji po vaseh nadzorovali molzenje krav. Na ta način upa okrožni odbor, da se bo namolzlo več mleka. Dvomimo, da bi nemške krave iz ozira na zandarje dale več mleka.

Tisa in Drava zamrznila. Reka Tisa je prejšnji teden zamrznila od Tokaja do Titela. — V Slavoniji je zamrznila Drava. Čez reko se je priključilo iz gozdov mnogo volkov, ki so napravili med živine že precej škode.

Najnovejša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 21. februarja.

Vzhodno bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Artilerijski boj na primorski fronti je bil popoldne zopet zelo živahen. Ponoči je vrglo sovražno letalo na več naših kraških postojank in na nekatere kraje bombe, na da bi doseglo kaj uspeha. V judikarijskem odseku je ogenj naših strojnih pušk vzhodno od gore Monte Cabria sestrelil italijansko letalo. Vodja letala je mrtev, opazovalec pa težko ranjen.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berlin, 21. februarja.

Francosko bojišče.

Megleno vreme in deževje je zadrževalo artilerijsko delovanje v zmernih mejah. Juhovzhodno od Yperna in na obeh straneh prekopa La Basse so se ponesečili angleški proizvodovalni sunki, pri kraju Slivry med Mozo in Mozelo francoski napadi. Ko smo dne 19. februarja zavzeli neko opiralnico južno od kraja Le Transloy, smo vjeli 2 častnika in 36 mož, vplenili pa 5 strojnih pušk.

Vzhodno bojišče.

V posameznih odsekih bojišča, posebno v gozdnatih Karpatih in na ob h straneh doline Ojtoz, artilerijski ogenj in boji za prednje postojanke.

Macedonsko bojišče.

Živahnemu ognju med Vardarjem in Dojranskim jezerom so zvečer sledili sunki angleških odredkov, pa so bili odbiti.

Nova premikanja in nova razvrstitvev ruskih armad.

Vojni poročevalci zatrjujejo, da se vršijo zadaj za rusko fronto velika premikanja ruskih čet. Posebno močne rezerve pošiljajo Rusi na južno krilo med Bukovino in izlivom Donave. Temu delu bojišča poveljuje general Gurko. V Galiciji in Voliniji, kamor tudi dohajajo močna ojačenja, pa poveljuje general Brusilov.

Priprave za četverosporazumno ofenzivo končane.

Italijanski list »Corriere della Sera« poroča, da so zadnje priprave za četverosporazumno ofenzivo že končane. Vsek čas se pričakuje splošnega napada.

Cesarjev brat pri turškem sultanu.

Dne 19. februarja ob 3. uri popoldne je sprejel turški sultan posebno odposlanstvo našega cesarja, ki mu je naznanilo, da je zasedel prestol Habsburžanov cesar Karel I. Na čelu tega odposlanstva je bil nadvojvoda Maksimilijan. Sprejem cesarjevega brata pri turškem sultanu je bil izredno slovesen in prisrčen.

Zedinjene države in prodaja streliva.

Severnoameriški državni tajnik Lansing je na predlog mehikanskega predsednika Carranze, naj Amerika ustavi izvoz streliva vojskujočim se državam, odgovoril samo s tem, da je potrdil prejem izročitve tega predloga.

Odstop portugiskega ministrstva.

Poročevalec lista »Imparcial« v Vigu brzojavlja svojem listu: Portugijska vlada je odstopila. Predsednik je sprejel odstop.

Dopisi.

Maribor. Občine našega okrajnega glavarstva so že dobile petrolejne karte. Prehranjevalni uad je poskrbel, da bo kmetsko ljudstvo te dni dobilo petroleja vsaj za silo. Trgovci mariborskega okraja so že dobili prve sode petroleja. — Kakor izvemo, se bodo tudi za mesto Maribor izdale petrolejne karte. Kdor hoče dobiti tako karto, mora v pisarni (Hammerlingova ulica) za izdajanje krušnih kart te dni naznaniti, da potrebuje petroleja. — Radi pomanjkanja premoga je mestna plinarna dne 16. t. m. ustavila svoj obrat. Maribor torej radi tega sedaj nima luči. Zvečer je na ulici prava egptovska tema. Ljudje si svetijo s svetilkami, kakor bi šli k svitnicam. Pravijo, da bo plinarna te dni zopet začela delovati.

Maribor. Na Grajskem trgu poleg gostilne „k črnemu orlu“ je takozvana „Panorama International“, kjer lahko vsakdo za mal denar vidi razne svetovne znamenitosti, kraje, kjer se vrši sedajna krvava vojna, različna mesta itd. Več v oglasu.

Hoče. Dne 14. februarja smo položili ob mnogo-tevilnem spremstvu starosta bohovske občine prežítikarja Janeza Šurec, v starosti 91 let, k večnemu počitku. Naj mu bo zemljica lahka!

Št. Rupert v Slov. gor. V spomnu umrlega sedmošolca Jakoba Pihler je daroval dijaki kuhinji v Mariboru g. Hunko Šiško, c. kr. poštni asist. 10 K in posestnik Franc Šiško 2 K. Hvala!

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Franc Troha, od 1. novembra 1916 oskrbnik na Hornh, je 12. februarja 1917 dopoldne naglo umrl, zapustivši vdovo in 3 mobilizirane sinove. Bil je veren katolčan in vrl narodnjak. N. p. v m.!

Sv. Jurij ob Pesnici. Kakor se je glavni brežiški potres tu močno čutil, je bilo tudi dne 7. februarja proti 6. uri zjutraj čutiti rahlo tresenje. — Tukajšnje veleposestvo rajhovca O. Falke je potom Südmarke prešlo zopet v druge roke.

Sv. Jurij v Slov. gor. V Partinju je dne 25. januarja umrl posestnik Martin Mihelič, star 51 let. Vzela ga je sušica. Bil je skrben gospodar in dober oče svojim otrokom. Sin se nahaja na bojni črti v tirolskih gorah, kateremu pa ni bilo dano, da bi prišel k pogrebu.

Rače. Kmetijska zadruga v Račjem vabi k svojemu občnemu zboru, ki se bo vršil v nedeljo, dne 25. svečana, ob 8. uri zjutraj, v prostorih Posojilnice v Slivnici. Dnevni red: 1. Poročilo o računskem zaključku, 2. Slučainosti. — Načelnstvo.

Središče. Umrli je dne 26. januarja priljubljen tržan in posestnik g. Franc Minarič v 56. letu svoje starosti. Bodi mu ohranjen blag spomin!

Ptuj. Iz bojnega polja se nam poroča: Naznanjamo, da smo izgubili zopet dobrega tovariša desetnika Filipa Žnidarič, doma od Ptuja. Bil je ranjen od laške granate, katera ga je v levo nogo težko poškodovala. Sedaj se zdravi v ljubljanski bolnišnici. Njegovi tovariši pošiljamo v domovino prisrčne pozdrave! Desetnik Erbus Franc, poddesetnik Narat Ivan in poddesetnik Mesarec Ivan, vsi doma pri Ptuju.

Konjice. Dne 8. svečana je umrla gospa Ana Zinhauer, mati gospe Laurič, žene tukajšnjega tovarnarja Lovrenca Laurič. V nedeljo, dne 11. februarja, so jo prepeljali s pogrebnim vozom v Maribor, kjer je bila pokopana v rodbinski grobnici. N. v m. p. — Pri nas smo imeli hud mraz, kakoršnega še stari ljudje ne pomnijo. Maz je dosegel 20° C in še več.

Slovenjgradec. Dne 16. t. m. je umrl v starosti 74 let tukajšnji zdravnik južne železnice dr. Aleksander Schell.

Sladkagora pri Šmarju. Dne 13. februarja smo spremljali k zadnjemu počitku vrllega moža in skrbnega nekdanjega veleposestnika Andreja Zdolshek. Bil je še vedno skrben in vnet za gospodarstvo, akoravno ga že nadomestuje njegov sin. Bil je veren mož, znan daleč na okoli. Bog ga je imel rad in mu je dal dočakati visoko starost 89 let. Imel je lep pogreb. Dom čič g. župnik mu je govoril pomembne besede za slovo. Ohranite ga v dobrem spominu!

Sv. Jurij ob juž. žel. Dne 9. februarja je umrl tukajšnji posestnik in član občinskega zastopa, član krajnega šolskega sveta in član ubožnega sveta Jakob Drogenik. Pogreb se je vršil dne 12. februarja. Blagemu pokojniku svetila večna luč!

Žalec. Dne 12. februarja je umrla Neža Pečnak, mati č. g. Josipa Pečnak, kaplana v B ežicah. Pogreb se je vršil dne 14. februarja ob obilni udeležbi. Blaga mati naj v miru počiva!

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po

4%

Za nalaganje denarja po pošti se na razpola gopoložnice c. kr. pošte hranilnice na Dunaju št. 92.465. Rentni davek plačuje zadruga sama

Posojila dale

članom na vknjižbo, na poroštvo in zastavo pod zelo ugodnimi pogoji. Vknjižbo in drugo zemljknižno izpeljavo izvršuje posojilnica sama brezplačno; stranka plača le koleke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9 do 12. ure dopoldne.

16

„Hotel Beli vol“, Graška (cesarja Viljema) cesta št. 9.

MILO

dobivate
v specialni trgovini za milo

Milan Hočevar

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 30.

Istotam tudi sveče, krema za čevlje, toaletna mila, pralni praški, itd. na debelo in drobno!

58

Močan učeneč se sprejme v maribor. Kaiserstrasse št. 18 Maribor. 68

Kupim

domačo slivovko...
čebelni vosek...
vinski kamen...

vsako množino po najvišji ceni. Ponudbe naj se pošljejo: Iv. Serec, trg., Maribor, Tegethofova ul. 57. 91

Učeneč se takoj sprejme. Prednost ima tak, ki se je že nekoliko udeležil čevljarstva. Štefan Strašek, čevljarstva delavnica Celje, Kovačeva ulica št. 5 88

„Usnjehran“

je najboljšo postavno zavarovano sredstvo za ohranitev dragih podplatov. Sredstvo je preiskušeno, utrdi podplate, podvoji njihovo trpežnost ter učinkuje izborno proti vremenskem uplivu. Zatorej velik prihranek. Za dva para podplatov zadostuje ena steklenica. Prosto poštne pošilja dve steklenici za 4 K. (Denar naprej). R. Starovašnik, Konjice, Štajersko. Trgovci in preprodajalci dobe popust.

129

Kislo zelje, belo repo,

kupuje trgovina Poš, Maribor, Koroška cesta 20. 10

Otvoritev kleparske obrti!

Usoj m si uludno naznaniti, da sem v Mariboru, Grajska ulica šte. 28, (Burggasse) otvoril dobro opremljeno

kleparsko delavnico.

Prevzamem v izvršitev vsa v mojo stroko spadajoča nova dela kakor tudi popravila.

Z velespoštovanjem

Makso Ussar,

koncesionirana inštalaterska obrt za napravo plinovih in vodovodnih naprav.

105

Vsako množino vreč

kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Gonilne jermene

takoj razpošilja Kattner & Co., Gradec 46. B. z. avni naslov „Gigant“, Gradec. 1 Kien.

Zahvala.

Neskončno Modri je iz te solzne doline poklical k sebi našo ljubljeno mamico, oziroma staro mamico, gospo

Nežo Pečnak,

ki je dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne z Bogom združena, končala zemeljsko življenje.

Za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu izrekamo zlasti častiti duhovščini, kakor tudi vsem dragim, iskreno zahvalo.

Ljubo mamico priporočamo v molitev.

Žalec, dne 14. svečana 1917.

184

Žalujoči ostali.

Dom,

registrovana delavska stavbena zadruga z omejeno zavezo v Mariboru, vabi

na občni zbor

za upravno leto 1916, ki se vrši v petek, dne 2. marea 1917 ob 3/6. uri zvečer v sejni sobi Posojilnice (Narodni dom).

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev.
3. Odobrenje računov za leto 1916 ter razdelitev čistega dobička.
4. Slučajnosti.

Ta občni zbor je sklepčen pri vsakem številu zastopanih deležev (§ 58 pravil).

145

Načelstvo.

VABILO na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Vidmu,

reg. zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 19. marca 1917 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

128

Načelstvo.

Semena

zanesljivo kaljiva kupujte samo pri tvrdki

Ivan Ravnikar - Celje.

Na primer: deteljno seme, peso Mamut, rdečo in rumeno, različno travno seme, vrtno in cvetlično po najnižjih dnevnih cenah.

Mleko

kupujem po najvišjih cenah vsako množino. Posode za prevažanje mleka sam preskrbim. Mesta za zbiranje mleka uredim na lastne stroške in v vsaki ekolici. Cenj. ponudbe in dopise sprejema Adolf Bernhard, I. Mariborska mlekarina, Maribor, Koroška ulica 10. 41

Razglas.

Gospodinjska tečaja za kmečka dekleta se bodeta vršila na deželni kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel. in sicer po tri mesece: Prvi se začne dne 2. aprila in bode trajal do 30. junija, drugi od 9. julija do 6. oktobra.

V vsaki tečaj se sprejme do 25 deklet štajerk. Prostih mest je 10, druge plačajo za cel tečaj po 100 K. Prijave sprejema podpisano ravnateljstvo za prvi tečaj do 15. marca t. l. Prošnjam za sprejem je priložiti domovnico, zdravniško spričevalo, spričevalo o nramnosti in šolsko spričevalo. Za prosta mesta je potreben tudi izkaz o premoženjskih razmerah.

Ravnateljstvo deželne kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. železnici. 158

RAZGLAS.

Sadjarski tečaj, spojen s travništvom in vrtnarstvom se bode vršil na deželni kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel. 2 tedna v prihodnjem mesecu marcu, začeni v ponedeljek dne 12. ter se nadaljeval 1 teden meseca julija. Sprejme se do 25. vdeležnikov. Prosto hrano in stanovanje jih dobi 10, drugi morajo plačati za to za cel tečaj po 35 K. Prijave sprejema podpisano ravnateljstvo do 4. marca t. l.

Ravnateljstvo deželne kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. žel. 192

Sprejmemo

151

veščaka - ceni ca

za klavno in plemensko živino. Reflektirano le na absolutna kmetijske šole in izvrstnega strokovnjaka s splošno izobrazbo, dobrega računarja, sploh zmožnega in zanesljivega delavca. Biti mora tudi vojaščine prost. Ponudbe z izpričevali se naj vložijo na: Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1. Plača primerna in dijete.

Cela oprava za

valjčni mlin

z dvema strojema se takoj ugodno odda. Ogleda se lahko vsaki čas pri trgovcu Maks Cukala, Št. Jurij ob Taboru. 118